ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (Μανίνας Ντάνου)

Date : 11 Μαΐου, 2006

Στην περιβαλλοντική αξιολόγηση της WWF οι Ολυμπιακοί του 2004 πήραν 0,77 με άριστα το 4

Κάτω από τη βάση στην Αθήνα...

Λίγες ημέρες έμειναν μέχρι την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας και όλοι ασχολούνται πλέον με το πότε θα τελειώσουν τα έργα και πόσο ασφαλείς θα είμαστε. Και τα δύο εξίσου σημαντικά θέματα χωρίς αμφιβολία. Αυτό που οι περισσότεροι έχουν ξεχάσει είναι ότι αυτή η Ολυμπιάδα υποτίθεται ότι θα ήταν και «πράσινη». Οπως φαίνεται από έκθεση που εξέδωσε η περιβαλλοντική οργάνωση WWF σε μια προσπάθεια να αποτιμήσει το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των Ολυμπιακών Αγώνων, η αξιολόγηση της Αθήνας είναι απογοητευτική. Μόλις 0,77 με άριστα το 4 παίρνει η χώρα μας από την αξιολόγηση που έκανε η οργάνωση λαμβάνοντας υπ' όψιν τις επιδόσεις της σε εννέα τομείς, παρά το γεγονός ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας προβάλλονται ως «πράσινοι»...

Αναλυτικότερα, η αξιολόγηση των κυριότερων τομέων έχει ως εξής:

1. Φυσικό περιβάλλον: Στις «Αρχές περιβαλλοντικής πολιτικής» αναφερόταν πως «θα ληφθούν μέτρα ώστε το φυσικό περιβάλλον να μη θιγεί καθόλου». Παρ' όλα αυτά ο Σχινιάς υπέστη μη αντιστρεπτή υποβάθμιση από το Κωπηλατοδρόμιο, ενώ οι ορεινοί όγκοι της Πάρνηθας, του Υμηττού και της Πεντέλης βρίσκονται εγκλωβισμένοι ανάμεσα σε ολυμπιακές εγκαταστάσεις, υποδομές και οδικά δίκτυα, με συνέπεια να αναδεικνύονται ως ελκυστικές τοποθεσίες μόνιμης κατοικίας και να αυξάνεται η οικιστική πίεση. (Βαθμός: 0)

2. Συνολικός σχεδιασμός: Ο φάκελος υποψηφιότητας δεν περιείχε μετρήσιμους

περιβαλλοντικούς στόχους, με αποτέλεσμα τη δυσκολία στην αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων. Η απουσία τους είναι απόδειξη της παραγνώρισης της ανάγκης για προστασία της ποιότητας ζωής. (Βαθμός: 0)

3. Προστασία ελεύθερων χώρων: Σύμφωνα με τις υποσχέσεις θα αξιοποιούνταν «στο μέγιστο οι υπάρχουσες υποδομές ώστε να μη δεσμευθούν υπάρχοντες ελεύθεροι χώροι». Τελικώς, η χωροθέτηση έγινε σε αδόμητους χώρους που θα έπρεπε να μετατραπούν σε πράσινους χώρους αναψυχής, π.χ. Πινγκ Πονγκ στο Γαλάτσι, Ολυμπιακό Χωριό στην Πάρνηθα, στέγαση ΜΜΕ σε κολοσσιαίες υποδομές στο Μαρούσι. Το Σίδνεϊ πέτυχε την αποκατάσταση σειράς ελεύθερων χώρων με δίκτυο μονοπατιών και ποδηλατοδρόμων. Η χωροθέτηση του κύριου όγκου των εγκαταστάσεων έγινε στη ρυπασμένη με τοξικά περιοχή Homebush Bay που απορρυπάνθηκε. (Βαθμός: 0)

4. Αστικό πράσινο: Οι διακηρύξεις για αύξηση του πρασίνου κυμάνθηκαν μεταξύ 820.000 και 100.000.000 φυτών – μεσογειακών και ελάχιστα απαιτητικών σε νερό. Τελικώς, οι μεγάλης έκτασης φυτεύσεις μεσογειακών φυτών δεν έγιναν. Σε κάποιες εγκαταστάσεις έγιναν φυτεύσεις άρον άρον και εκτός εποχής. Λόγω των καθυστερήσεων χρησιμοποιήθηκαν ταχυαυξή είδη που είναι υδροβόρα. (Βαθμός: 0)

5. Δομημένο περιβάλλον: Η απομάκρυνση των διαφημίσεων από κτίρια, η βελτίωση του δικτύου πεζοδρομίων, η ολοκλήρωση μέρους της ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων, το φρεσκάρισμα προσόψεων άλλαξαν το πρόσωπο της πόλης. Δυστυχώς, η βελτίωση δεν περιλαμβάνει ουσιαστικότερες παρεμβάσεις, όπως η θεσμική θωράκιση και η αναβάθμιση των υφιστάμενων ελεύθερων χώρων. (Βαθμός: 3)

6. Μεταφορές: Η επιτάχυνση της ολοκλήρωσης βασικών έργων μεταφορών (μετρό, λεωφορεία με φυσικό αέριο, προαστιακός, τραμ) και η εκστρατεία ευαισθητοποίησης είναι πολύ θετικά. Ελλειψη η αγνόηση της ανάγκης για προώθηση του ποδηλάτου. (Στο Σίδνεϊ το 85% των επισκεπτών κινήθηκαν με μέσα μαζικής μεταφοράς.) (Βαθμός: 3)

7. Κατασκευές: Οι περισσότερες χωροθετήσεις έγιναν με βάση τη μετα-ολυμπιακή αξία του έργου. Η πρόταση περιβαλλοντικά φιλικών χωροθετήσεων της επιστημονικής ομάδας του Τμήματος Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ δεν συζητήθηκε καν. Με εξαίρεση το Ολυμπιακό Στάδιο και το ΣΕΦ, δεν έγινε ανακαίνιση και επανάχρηση υφιστάμενων εγκαταστάσεων. Οι υποσχέσεις για χρήση «καθαρών» δομικών υλικών δεν τηρήθηκαν, αφού οι διακηρύξεις δεν δεσμεύουν τις κατασκευάστριες εταιρείες. (Βαθμός: 0)

8. Ενέργεια: «Στα νέα έργα θα συμπεριλαμβάνονται υποδομές για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον μορφών ενέργειας. Τα κτίρια θα σχεδιαστούν λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους εξοικονόμησης ενέργειας και βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής». Αυτά υποσχόταν η ΟΕΟΑ. Τίποτα δεν έγινε. Αντίθετα, οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποδεικνύονται εξαιρετικά ενεργοβόρος υπόθεση. Το Ολυμπιακό Χωριό είναι απολύτως συμβατικό και φτωχό σε κατασκευαστικές καινοτομίες. (Βαθμός: 0)

9. Νερό: Η υπόσχεση ήταν ότι «στο Ολυμπιακό Χωριό και στους χώρους αθλητικών εγκαταστάσεων θα χρησιμοποιηθεί η πιο εξελιγμένη τεχνολογία για την ικανοποίηση των αναγκών υδροδότησης». Καμία πρόβλεψη ωστόσο δεν έγινε ώστε να τοποθετηθούν συστήματα εξοικονόμησης νερού. Οι ετεροχρονισμένες φυτεύσεις θα αρδεύονται με νερό της ΕΥΔΑΠ, ενώ το Κωπηλατοδρόμιο σε περιόδους ξηρασίας θα υδροδοτείται από τη λίμνη του Μαραθώνα. (Βαθμός: 0)

10. Απορρίμματα: Η πραγματικότητα απέχει από τις υποσχέσεις. «Για όλες τις ολυμπιακές εγκαταστάσεις θα προβλεφθεί σύστημα σωστής χωροθέτησης των χώρων υποδοχής των απορριμμάτων και έγκαιρης αποκομιδής. Στο Ολυμπιακό Χωριό θα σχεδιαστεί σύστημα διαλογής στην πηγή και θα προβλεφθούν ανάλογοι χώροι για την τοποθέτηση των σημείων συγκέντρωσής τους». Στο Ολυμπιακό Χωριό δεν θα εφαρμοστεί ολοκληρωμένο πρόγραμμα διαχείρισης απορριμμάτων. Η ανακύκλωση παραμένει επικοινωνιακή υπόθεση που σταματάει στην τοποθέτηση κάδων. Στον τομέα ανακύκλωσης ηλεκτρονικών αποβλήτων δεν θα υπάρξει καμία πρόνοια. (Βαθμός: 0)

11. Κοινωνική συμμετοχή: Η κοινωνική διαβούλευση δεν υπήρξε στόχος. Η συνεργασία με περιβαλλοντικές οργανώσεις υπήρξε προβληματική και ο φάκελος

υποψηφιότητας σχεδιάστηκε χωρίς συμμετοχή κοινωνικών ομάδων. Ανύπαρκτη και η διαφάνεια στην πληροφορία. Στο Σίδνεϊ η περιβαλλοντική συμμαχία GreeWatch Games αναγνωρίστηκε θεσμικά από την Κυβέρνηση της Νέας Νότιας Ουαλλίας, ενώ η Συντονιστική Αρχή εξέδιδε ετήσιες αναφορές προς τους πολίτες με πληροφορία για την πορεία των έργων και την κατάρτιση του ολυμπιακού προϋπολογισμού. (Βαθμός: 1)

Πού βασίστηκε η βαθμολόγηση

Η αξιολόγηση του WWF βασίστηκε σε στόχους και δείκτες που κατέδειξαν τα περιβαλλοντικά οφέλη και τις αποτυχίες της Ολυμπιάδας του Σίδνεϊ, αν και στην περίπτωση της Αθήνας τα κριτήρια απλουστεύθηκαν σημαντικά. Εξετάστηκαν οι επιδόσεις της σε εννέα τομείς. Η βαθμολόγηση βασίστηκε σε ποικιλία κριτηρίων, με βασικότερα την ύπαρξη ή όχι συγκεκριμένων δεσμεύσεων, την επίτευξη ολοκληρωμένης προσέγγισης στο θέμα, την εκτίμηση της «κληρονομιάς» που θα αφήσει η Ολυμπιάδα. Παράλληλα συνυπολογίστηκε η εμπειρία από προηγούμενες διοργανώσεις. Με άριστα το 4 η βαθμολογική κλίμακα έχει ως εξής: (4) Πολύ θετική επίδοση, (3) Θετική επίδοση, (2) Μέτρια επίδοση, (1) Απογοητευτική επίδοση, (0) Πολύ απογοητευτική επίδοση.

Τη σύνταξη της έκθεσης και την έρευνα για την τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων ανέλαβε η Θεοδότα Νάντσου, Συντονίστρια Περιβαλλοντικών Δράσεων του WWF Ελλάς. Στην προσπάθεια συνέβαλαν με σχόλια, παρατηρήσεις και υλικό οι Μιχάλης Πετράκος - δρ Στατιστικός, Κώστας Κατώπης - Μηχανολόγος ΑΠΕ, Νίκος Χαραλαμπίδης - δ/ντής ελληνικού γραφείου Greenpeace, Φίλιππος Κιρκίτσος - διευθυντής Οικολογικής Εταιρείας Ανακύκλωσης, Θύμιος Παπαγιάννης - Αρχιτέκτων-Πολεοδόμος, Λεωνίδας Λουλούδης - καθηγητής Γεωπονικού Πανεπιστημίου.

(Πηγή: "Καθημερινή" 1-8-2004)